

KESKI-SAVON JÄTEHUOLTO
liikelaitoskuntayhtymä

ARVIOINTIKERTOMUS 2021

Tarkastuslautakunta 17.5.2022

Sisällys

1. Tarkastuslautakunta ja arvioinnin toteutus	3
1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät.....	3
1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano	3
1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta	3
1.4 Ulkoinen tarkastus.....	4
2. Toiminnallisten tavoitteiden arviointi.....	4
3. Taloudellisten tavoitteiden arviointi	6
3.1 Tilikauden 2021 toteuma	6
3.2 Talouden keskeiset tunnusluvut.....	7
3.3 Talouden tasapaino.....	7
4. Muut havainnot.....	8
4.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä hallinto	8
4.2 Organisaatio.....	10
5. Allekirjoitukset	11

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA ARVIOINNIN TOTEUTUS

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan keskeisenä tehtävänä on arvioida, ovatko yhtymäkokouksen asettamat liikelaitoskuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos liikelaitoskuntayhtymän taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan tulee arvioida myös talouden tasapainotuksen toteutumista. Havainnot annetaan yhtymäkokoukselle vuosittain arviointikertomuksessa.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on lisäksi valmistella yhtymäkokouksen päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä valvoa kuntalain 84 §:n mukaisten sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset yhtymäkokoukselle tiedoksi. Yhtymän hallintosäännön 28 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on lisäksi seurata tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja tarkastajan tekemää työtä. Lautakunnan tulee myös huolehtia, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen, sekä tehtävä tarvittaessa aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunnan toiminta on riippumatonta toimivasta johdosta

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Perussopimuksen 26 §:n mukaan tarkastuslautakuntaan valitaan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi jäsen sekä jokaiselle henkilökohtainen varajäsen.

Varsinaiset jäsenet 1.1.-3.11.2021

Kristiina Räsänen, puheenjohtaja
Päivi Anias, varapuheenjohtaja
Markku Jalonen

Henkilökohtainen varajäsen

Osmo Puustinen
Ari-Pekka Isoniemi
Reijo Paunonen

Varsinaiset jäsenet 4.11.2021 alkaen

Olli Koponen, puheenjohtaja
Markku Venäläinen, varapuheenjohtaja
Laura Kansanen

Henkilökohtainen varajäsen

Toini Nissinen-Juvonen
Meri Hokka
Juuso Vitikainen

1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta on kokoontunut tilikauden 2021 aikana kolme kertaa ja kerran tilikauden päättymisen jälkeen. Tarkastuslautakunnan arviointityö on kohdistunut alkuvuonna 2021 arviointikertomuksen 2020 laadintaan ja valmisteluun. Yhtymäkokous on merkinnyt vuoden 2020 arviointikertomuksen yhtymäkokous on merkinnyt sen tiedoksi 10.6.2021 § 6. Yhtymäkokous ei ole pyytänyt eikä johtokunta antanut vastinetta arviointikertomukseen.

Tarkastuslautakunnan kokouksessa 10.12.2021 on kuultu yhtymän toimitusjohtajaa yhtymän toimintaan 2021 liittyen, merkitty tiedoksi johtokunnan vastine arviointikertomukseen 2020 sekä kuultu tilintarkastajan tarkastussuunnitelma ja tilikauden aikaisen tarkastuksen tarkastushavainnot. Tilinpäätöksen jälkeinen kokous on keskittynyt arviointikertomuksen 2021 laadintaan, jonka osana on kuultu toimitusjohtajaa tilikauden 2021 toteumasta sekä saatu tilintarkastajan raportointi vuodesta 2021.

Kuulemisten lisäksi vuoden 2021 arvioinnin keskeinen tietolähde on tilinpäätös 2021, talousarvio 2021 ja taloussuunnitelma 2022–2023. Toimipaikkakäyntejä ei ole tehty vuoden 2021 arviointiin liittyen.

Sidonnaisuudet

Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset yhtymäkokouksen tiedoksi vuosittain sekä ylläpitää sidonnaisuusrekisteriä yleisessä tietoverkossa. Tarkastuslautakunnassa on käsitelty sidonnaisuusrekisterissä tapahtuneet muutokset sitä mukaan, kun niitä on tullut rekisteriin. Tarkastuslautakunta on käsitellyt sidonnaisuusilmoituksia kokouksissaan 7.5.2021 ja

17.5.2022. Yhtymäkokous on merkinnyt sidonnaisuudet tiedoksi 10.6.2021 § 6.

1.4 Ulkoinen tarkastus

Yhtymäkokous valitsi kokouksessaan 10.6.2021 § 8 liikelaitoskuntayhtymän vuosien 2021–2023 tilintarkastusyhteisöksi KPMG Oy Ab:n, päävastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT Milja Leino. Tilikauden 2021 tilintarkastussuunnitelma on esitetty tarkastuslautakunnan kokouksessa 10.12.2021 § 11. Tilintarkastaja on raportoinut lautakunnalle kerran tilikauden aikaisen tarkastuksen aikana joulukuussa 2021 ja tilintarkastuskertomuksen luovutuksen yhteydessä toukokuussa 2022. Tilintarkastajan tehtävät on määritelty kuntalain 123 §:ssä.

2. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

Yhtymäkokous asettaa liikelaitoskuntayhtymän toiminnalle ja taloudelle keskeiset tavoitteet, jotka päätehtään vuosittain yhtymän talousarviossa. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat voimassa olevaa liikelaitoskuntayhtymän strategiaa ja edellytykset yhtymän tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarviossa 2021 toiminnan painopistealueiksi on määritelty:

- Jätekuljetukset toimivat täsmällisesti ja kuormittavat ympäristöä mahdollisimman vähän.
- Toimintamme on asiakaslähtöistä ja ratkaisukeskeistä.
- Rakennamme tasavertaista jätehuollon palvelujärjestelmää jokaiseen osakaskuntaan.
- Kannustetaan materiaalikierrätykseen toimivalla ekopisteverkostolla sekä kierrätyskeskustoimintaa kehittämällä.
- Toimintamme on laadukasta ja taloudellisesti tehokasta.

Tilinpäätöksen 2021 mukaan painopistealueet ovat toteutuneet hyvin:

- Kuljetuksissa tapahtuneita poikkeamia ei juuri ollut.
- Toiminta-ajatuksena on, että asiakkaan asia hoidetaan yhdellä yhteydenotolla. Toimintamalli on otettu hyvin vastaan henkilöstössä ja asiakastyytyvyisyys on hyvä.
- Vuoden 2021 aikana valmistui Juvalle ja Heinävedelle pienjäteasemat, jotka palvelevat kuntalaisia kaikkien jätteiden vastaanottopisteinä.
- Ekopisteiden määrä on säilynyt entisellään. Ekotorin osalta on lisätty erilaisten kierrätettävien materiaalien vastaanottoa. Vastaanottomäärät kasvoivat vuodesta 2020 15 prosenttia.
- Taloudellisesti vuosi 2021 oli hyvä. Talouden toteumaa on arvioitu arviointikertomuksen luvussa 3.

Alla on esitetty talousarvion 2021 mukaiset varsinaisen toiminnan tavoitteet ja johtokunnan tilinpäätöksessä 2021 esittämä tavoitteen toteuma.

Hyvinvoiva kuntalainen

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittari /tavoitetaso	Toteutuma 2021
Hyvinvointia edistävä, turvallinen ja viihtyisä ympäristö	Säännölliset ja ajantasaiset jätekuljetukset.	Poikkeamia alle 1 % päivittäisestä tyhjennysmäärästä.	Poikkeamia alle 1 % kuljetuksista ja poikkeamakorjaukset hoidettu määräajassa

Toimivat palvelut

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittari /tavoitetaso	Toteutuma 2021
Lakisääteisten ja muiden palveluiden hyvä saatavuus	Kaikilla mahdollisuus liittyä jätteenkuljetuksen piiriin	Kaikki asuinkiinteistöt jätteenkuljetuksen piirissä. Valvonta viranomaisilla ei ole huomautettavaa	Tiedossa ei ole asuinkiinteistöjä, jotka eivät olisi jätehuollon piirissä
Tasavertainen palveluverkko	Pienjäteasemaverkon laajentaminen	Juvalle rakennetaan uusi pienjäteasema	Juvalle ja Heinävedelle valmistui pienjäteasemat 2021
Ympäristöturvallisuus	Jätelaitos toimii lupaehtojen mukaisesti.	Valvontaviranomaisilla ei huomautettavaa	Ympäristöviranomaisella ei ollut huomautettavaa toiminnasta

Tehokkaasti tuotetut palvelut

Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittari /tavoitetaso	Toteutuma 2021
Palvelusuoritteen hinta on kilpailukykyinen	Vertailu valtakunnallisiin yksikköhintoihin	Jätehuollon yksikköhinnat valtakunnan keskiarvossa tai alle	Kiinteistöliiton selvityksen mukaan yhtymä kuuluu Suomen edullisimpiin jäteyhtiöihin
Tulorahoitus ja kassan hallinta riittävä	Investoinnit rahoitetaan tulorahoituksella	Liikelaitos ei ota pitkäaikaista lainaa	Vuoden 2021 ei nostettu pitkäaikaista lainaa

Tarkastuslautakunnan arvio

Tarkastuslautakunta toteaa, että talousarvion mukaiset toiminnalliset tavoitteet on saavutettu. Yhtymä on kilpailukykyinen muihin jäteyhtiöihin nähden.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää erityistä huomiota toimintaympäristön riskeihin ja muutoksiin:

- Riikinvoiman jätekiintiön täyttäminen sekä markkinaehtoisen jätteen saatavuus ja laatu
- Jätelainsäädännön ja muiden ulkoisten olosuhteiden muuttuminen ja niihin varautuminen

Tarkastuslautakunta toteaa yhteenvetona, että liikelaitoskuntayhtymä on hoitanut jätteen käsittelyn, lajittelun ja kierrätyksen kustannustehokkaasti ja koko toimialuetta palvelevasti. Ekotorin toiminta nähdään tärkeäksi toimintamuodoksi kierrätyksen mahdollistajana ja sosiaalisena työllistäjänä.

3. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

3.1 Tilikauden 2021 toteuma

Alla olevassa taulukossa on esitetty liikelaitoskuntayhtymän talousarvion toteutuma vuonna 2021.

Liikelaitoskuntayhtymä 2021 (t€)	TA 2021	TP 2021	Ero TA:han	TP 2020	Ero TP 2020
Liiketoiminnan tuotot	5 232	7 046	+1 814	6 288	+758
Liiketoiminnan kulut (pl. poistot)	-4 558	- 4 780	-222	-4 682	-98
Poistot	-330	-309	+49	-268	-41
Liikelylijäämä	414	1 956	+1 542	1 338	+618
Rahoitustuotot ja -kulut	-136	-201	-66	-198	-3
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia	278	1 755	+1 477	1 140	+615
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Poistoeron muutos	0	101	+101	101	0
Vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0	320	-320
Tilikauden ylijäämä	278	1 856	+1 578	1 562	+294

Tilikaudella 2021 ei ole tehty talousarviomuutoksia. Käyttötalouden sitovuustaso yhtymäkokoukseen nähden on ollut tilikauden liikelylijäämä.

Liiketoiminnan tuotot toteutuivat 1,8 milj. euroa talousarviota suurempana ja ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna 0,8 milj. euroa. Asiakasmaksujen hinnastossa ei ole tapahtunut muutosta vuoden 2021 ja 2020 välillä. Liikevaihdon kasvun merkittävimpiä tekijöitä ovat olleet sähkön hinnan kallistuminen sekä horisontaalisen yhteistyön lisääminen jäteyhtiöiden välillä. Kustannustaso on säilynyt vuoden 2020 tasolla. Talousarvioon verrattuna henkilöstökulut toteutuivat 0,15 milj. euroa ja liiketoiminnan muut kulut 0,1 milj. euroa talousarviota pienempinä. Varsinaiset materiaalien ja palvelujen ostot toteutuivat 0,5 milj. euroa talousarviota suurempana, mikä johtuu liikevaihdon kasvusta. Edellisvuoteen verrattuna kuluissa ei ole olennaista muutosta. Koronapandemialla ei ole ollut merkittävää vaikutusta liikelaitoskuntayhtymän talouteen vuonna 2021.

Rahoituskuluihin sisältyy 0,19 milj. euron korvaus peruspääomasta jäsenkunnille. Korvauksen määrä perustuu perussopimukseen eikä tässä ole tapahtunut muutosta edellisiin vuosiin verrattuna. Vuonna 2020 on tuloutettu 0,3 milj. euroa investointivarausta, mikä näkyy vuoden 2020 vapaaehtoisten varausten muutoksessa.

Liikelaitoskuntayhtymän tilikauden ylijäämä on toteutunut 1,6 milj. euroa talousarviota ja 0,3 milj. euroa edellisvuotta suurempana. Yhtymäkokouksen asettamaa sitovuustasoa ei ole siten alitettu.

Investoinnit

Tilikauden 2021 investointien nettomeno oli yhteensä 0,4 milj. euroa talousarvion ollessa 0,75 milj. euroa. Suurimmat investoinnit liittyivät koneisiin ja kalustoon 0,3 milj. euroa (TA 0,3 milj. euroa) sekä Juvan ja Heinäveden pienjäteasemat 0,1 milj. euroa (TA 0,05 milj. euroa). Suurin yksittäinen hankinta liittyi pyöräkoneen hankintaan. Talousarviossa oli 0,25 milj. euron määräraha Riikinnevan lajitteluhalliin liittyen. Tämä investointi ei toteutunut tilikaudella 2021, mikä selittää eron investointiosan talousarvion ja toteuman välillä.

Rahoitus

Tilikaudella 2021 on lyhennetty yhtymän pitkäaikaisia lainoja lyhennyssuunnitelman mukaisesti 0,14 milj.

euroa. Talousarvioon 2021 ei ole sisältänyt lainanottovaltuutta, eikä tilikaudella ole nostettu uutta lainaa. Liikelaitoskuntayhtymän rahavarat ovat kasvaneet tilikaudella 1,2 milj. euroa.

Yhtymällä on taseessa 0,9 milj. euron varaus kaatopaikan jälkihoitovaraukseen liittyen. Varauksessa ei ole tapahtunut muutosta useaan vuoteen. Johdon mukaan varauksen arvioidaan riittävän nykyisen alueen jälkihoitoon.

3.2 Talouden keskeiset tunnusluvut

Alla olevassa taulukossa on esitetty Keski-Savon jätehuolto liikelaitoskuntayhtymän keskeiset tunnusluvut viimeiseltä viideltä vuodelta.

Tunnusluku	2017	2018	2019	2020	2021
Sijoitetun pääoman tuotto	20 %	21 %	10 %	20 %	16 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto	20 %	24 %	11 %	17 %	21 %
Voittoprosentti	17 %	21 %	10 %	19 %	25 %
Investointien tulorahoitus	-682 %	284 %	179 %	821 %	494 %
Lainanhoitokate	8,1	9,6	5,1	9,6	13,8
Omavaraisuusaste	67 %	73 %	74 %	77 %	82 %
Suhteellinen velkaantuneisuus	28 %	26 %	28 %	26 %	20 %
Kertynyt ylijäämä	0,1 m€	1,7 m€	2,4 m€	3,9 m€	5,8 m€

Liikelaitoskuntayhtymän tunnusluvut ovat olleet pääosin tasaiset tai parantuneet viimeisen viiden vuoden aikana. Vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä kuvaava omavaraisuusaste on 82 %. Tunnusluvun hyvänä tasona pidetään 70 prosenttia. Vastaavasti yhtymän suhteellinen velkaantuneisuus on alhainen. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Yhtymän taseeseen on kertynyt ylijäämiä kunakin tarkasteluvuonna.

3.3 Talouden tasapaino

Jos liikelaitoskuntayhtymän taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä. Liikelaitoskuntayhtymän taseessa 31.12.2021 ei ole alijäämää, joten kuntalain mukaisista arviota ei ole tarpeen tehdä.

Keski-Savon Jätehuolto liikelaitoskuntayhtymän taseessa 31.12.2021 on kertyneitä ylijäämiä 5,8 milj. euroa huomioiden tilikauden 2021 ylijäämä (1,9 milj. euroa). Vuoden 2022 talousarvion ja taloussuunnitelman 2023–2024 mukaan suunnitelma vuosina syntyy ylijäämiä 0,8 milj. euroa. Talousarvio 2022 on siten laadittu kuntalain mukaisia tasapainosääntöjä noudattaen. Tarkastelussa on hyvä huomioida, että investointivarausten käytöllä voi olla merkittävä vaikutus yksittäisen vuoden toteumaan, ja näitä ei ole huomioitu taloussuunnitelmassa.

Tarkastuslautakunnan arvio

Tilikauden ylijäämä on 1,9 milj. euroa, joka on 1,6 milj. euroa talousarviota suurempi. Eroa talousarvioon verrattuna syntyy erityisesti liiketoiminnan tuotoissa, jotka ovat toteutuneet 1,8 milj. euroa talousarviota suurempana. Tilikauden nettoinvestointimenot ovat olleet 0,4 milj. euroa eli 0,35 milj. euroa talousarviota pienemmät. Tilikaudella ei ole nostettu uutta lainaa. Yhtymän talouden tunnusluvut ovat yhtymän toiminnan luonne huomioiden hyvällä tasolla.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota investointien toteuttamiseen. Esimerkiksi tilikaudelle 2021 suunniteltu lajitteluhalli-investointi on siirretty tuleville vuosille yleisen hintatason nousun vuoksi. Yhtymän hyvä taloudellinen tilanne huomioiden yhtymällä on kuitenkin mahdollisuus toteuttaa investointi, mikä parantaisi toiminnallisuutta ja toisi asiakkaalle lisäarvoa.

Tarkastuslautakunnan suositukset

Tarkastuslautakunta suosittelee, että yhtymän taseeseen sisältyvä kaatopaikan jälkihoitovaruksen (0,9 milj. euroa) ajantasaisuus arvioidaan vuoden 2022 aikana.

Edellisvuoden tapaan tarkastuslautakunta suosittaa, että tilinpäätöksessä selvitetään, miksi hankekohmainen määräraha on olennaisesti ylittynyt taikka allittunut ja missä vaiheessa investointihankkeet ovat.

4. MUUT HAVAINNOT

4.1 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä hallinto

Sisäinen valvonta

Keski-Savon Jätehuolto liikelaitoskuntayhtymän hallintosääntöä on päivitetty viimeksi loppuvuodesta 2020. Yhtymän perussopimus on vuodelta 2019. Lisäksi liikelaitoskuntayhtymällä on sisäisen valvonnan ohje (2020) ja pienhankintaohje (2020).

Tilinpäätökseen sisältyy johtokunnan laatima selonteko liikelaitoskuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Selonteon mukaan johtokunnan päätöksistä ei ole tehty oikaisuvaatimuksia tai hallintovalituksia vuoden 2021 aikana eikä kuntayhtymää kohtaan ole vireillä kunnallisvalituksia, korvausvaatimuksia, syytteesen asettamista tai oikeusseuraamusvaatimuksia.

Yhtymä on saanut kesällä 2021 Kilpailu- ja kuluttajavirastolta (KKV) huomautuksen jätteenkuljetuksen uudelleen järjestelystä, joka johtui siitä, että vuonna 2018 tehdyn hankintasopimuksen hinnankorotus katsotaan sellaiseksi muutokseksi alkuperäiseen hankintasopimukseen, jonka nojalla hankinta olisi tullut kilpailuttaa uudestaan. Tilintarkastaja on antanut hankinnoista tilintarkastuspöytäkirjan tilikauden 2020 tarkastuksen yhteydessä keväällä 2021.

Riskienhallinta

Yhtymän riskienhallintaan liittyviä päätöksiä ja linjanvetoja sisältyy selonteon mukaan useisiin asiakirjoihin. Yhtymäkokous ei ole tehnyt Kuntalain 14 §:n mukaista nimenomaista päätöstä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, vaan asioita käsitellään tapauskohtaisesti. Erillistä riskianalyysia tai riskienhallintamatriisia ei ole. Tilinpäätöksen selonteon mukaan merkittäviä riskejä ei ole realisoitunut vuonna 2021 ja riskienhallinta on järjestetty riittävällä tasolla.

Hallinto

Yhtymän hallinnosta vastaavat johtokunta ja toimitusjohtaja. Johtokunta on kokoontunut tilikaudella sään-

nöllisesti, yhteensä 11 kertaa ja käsitellyt hallintosäännön ja kuntalain mukaan sille kuuluvia asioita. Toimintajohtaja on raportoinut yhtiön toiminnasta ja taloudesta johtokunnalle ja saattanut viranhaltijapäätökset johtokunnan puheenjohtajalle tiedoksi.

Tilintarkastaja on vuoden 2020 tilintarkastuksen yhteydessä antanut keväällä 2021 tilintarkastuspöytäkirjan hallinnon pöytäkirjoihin ja viranhaltijapäätöksiin liittyen. Tilintarkastuspöytäkirjan mukaan päätöspöytäkirjoissa on ollut puutteita oikaisuvaatimusohejiin ja valitusosoituksiin liittyen. Myös tarkastuslautakunta on huomionnut tämän vuoden 2020 arviointikertomuksessa. Oikaisuvaatimusohteet ja valitusosoitukset on liitetty pöytäkirja-aineistoon kesästä 2021 alkaen.

Vuonna 2021 liikelaitoskuntayhtiön päivitetty strategia oli alun perin käsitelty vain johtokunnassa, vaikka se kuntalain 14 §:n mukaan tulee hyväksyä yhtiökokouksessa. Strategia on viety yhtiökokouksen hyväksyttäväksi 2.12.2021 § 7. Lisäksi tilintarkastajan 28.5.2021 antama tilintarkastuspöytäkirja on käsitelty johtokunnassa vasta 25.2.2022 § 14.

Tarkastuslautakunnan arvio

Liikelaitoskuntayhtiön sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty yhtiön toiminnan luonne ja laajuus huomioiden riittävällä tasolla. Yhtiön säännöt ja ohjeet ovat ajan tasalla eikä tilinpäätöksessä annetun selonteon mukaan näiden noudattamisessa ole merkittäviä poikkeamia. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa voidaan kuitenkin kehittää edelleen, ja nämä tulisi nähdä jatkuvana toimintana.

Yhtiö on saanut tilikaudella 2021 huomautuksen kilpailu- ja kuluttajaviranomaiselta hankintojen toteuttamisesta. Myös tilintarkastaja on vuoden 2020 tarkastuksen yhteydessä antanut tilintarkastuspöytäkirjan hankintoihin liittyen. Tarkastuslautakunta katsoo saaneensa riittävän selvityksen hankintoihin ja niissä havaittuihin epäkohtiin liittyen voidakseen todeta, ettei näihin liity vastuuvapauden myöntämiseen liittyviä kysymyksiä. Tarkastuslautakunta edellyttää kuitenkin jatkossakin erityistä huolellisuutta hankintojen toteuttamisessa sekä johtokunnan raportointia näistä.

Yhtiön pienhankintaohjeen mukaan yli 3 tuhannen euron hankinnoista tulee tehdä kirjallinen tarjouskysely ja hintojen vertailu. Yli 15 tuhannen euron hankinnat toteutetaan tarjouskilpailulla ja näistä tehdään hankintapäätös. Tarkastuslautakunta ei ole pystynyt arvioimaan, onko tätä ohjeistusta noudatettu kaikissa hankinnoissa.

Hallinnon pöytäkirjoissa on huomioitu tilikauden 2020 tilintarkastuksen ja arviointikertomuksessa esitetyt havainnot. Päätöksenteossa on kuitenkin havaittu muutamia muita epäkohtia, jotka on korjattu arviointikertomuksen laadintahetkeen mennessä.

Tarkastuslautakunnan suositukset

Edellisen vuoden tapaan tarkastuslautakunta suosittelee edelleen, että sisäisen valvonnan raportointia ja tietoturvan tasoa kehitetään systemaattisesti.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että yhtiö laatii riskianalyysin, jossa määritetään yhtiön keskeiset riskit (toiminnalliset, taloudelliset jne.), näiden hallintakeinot, hyväksyttävät riskitasot ja vastuutahot, ja että tämän toteumasta ja päivitystarpeista raportoidaan vuosittain.

Hankintoihin liittyen tarkastuslautakunta muistuttaa edelleen kiinnittämään huomiota hankintalain ja yhtiön hankintaohjeen määräysten noudattamiseen ja hankintapäätösten riittävään dokumentointiin. Syy suorahankinnan käyttämiseen on todettava ennalta, ja se on perusteltava hankintapäätöksessä.

Yhtiön tulee edelleen kiinnittää huomiota hallinnossa kuntalain, hallintosäännön ja muiden sisäisten ohjeiden ja sääntöjen noudattamiseen.

4.2 Organisaatio

Talousarviossa 2021 on varauduttu, että henkilöstötyövuodet kasvavat yhdellä henkilöllä. Erityisesti hallinnon on todettu aikaisempien vuosina olleen ohuella pohjalla. Liikelaitoskuntayhtymässä työskenteli vuonna 2021 keskimäärin 16 vakituista henkilöä, joka vastaa vuoden 2020 tasoa. Palkkakustannukset ovat kasvaneet noin 0,05 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna, mutta toteutuneet 0,13 milj. euroa talousarviota pienempänä. Talousarviossa 2022 ei ole ennustettu merkittävää muutosta henkilöstökuluihin.

Tarkastuslautakunnan arvio

Tarkastuslautakunta esittää huolensa kuntayhtymän hallinnon haavoittuvuudesta. Toimivan sisäisen valvonnan edellytys on, että työtehtävät on eriytetty riittävästi. Virheiden välttämiseksi vastuut on jaettava riittäväällä tavalla huomioimalla pienen hallinto-organisaation erityispiirteet. Kuntayhtymän hallinnon pienen koon takia toiminnalliset riskit koskevat koko henkilöstöä, erityisesti toimitusjohtajan sijaisjärjestelyä.

Tarkastelussa on hyvä huomioida, että yhtymä on tehnyt ylijäämää ja panos/hyötysuhde on erityisen hyvä. Toisaalta yhden henkilötyövuoden lisääminen ei todennäköisesti aiheuttaisi alijäämää.

Tarkastuslautakunnan suositukset

Tarkastuslautakunta esittää, että osana riskienhallinnan menettelyä kuvataan kuntayhtymän toimintaan liittyvät henkilöriskit, arvioidaan riskien merkitystä ja niiden toteutumisen todennäköisyyttä, sekä määrittellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi ja valvomiseksi.

5. ALLEKIRJOITUKSET

Varkaudessa 17.5.2022

Olli Koponen
puheenjohtaja

Markku Venäläinen
varapuheenjohtaja

Laura Kansanen
jäsen